

Bioteknologinemnda

The Norwegian Biotechnology Advisory Board

Årsrapport for Bioteknologinemnda 2007

Postadresse/Postal address:
P.O.Box 522 Sentrum
N-0105 Oslo, Norway

Kontoradresse/
Office address:
Rosenkrantz' gate 11

Telefon/Telephone:
+47 24 15 60 20

Telefax:
+47 24 15 60 29

E-mail:
bion@bion.no

Internett:
www.bion.no

Innholdsfortegnelse

Organisering	3
Formål og mandat	3
Sammensetning	3
<i>Bioteknologinemnda</i>	3
<i>Sekretariat</i>	5
Økonomi og administrasjon.....	5
Hovedprioriteringer for nemndas arbeid 2007	5
Måloppnåelse.....	6
<i>Informasjonskilde for fagmiljøer og allmennheten</i>	6
Tidsskriftet Genialt	6
Møterapporter	6
Temaark	6
Kursvirksomhet	6
Foredrag for Helse- og omsorgkomiteen og grupper på Stortinget.....	7
Forskningstorget	7
Internett.....	7
Utsending av publikasjoner	7
<i>Drøfte etiske og samfunnsmessige spørsmål knyttet til bioteknologisk virksomhet</i>	7
Åpne møter	7
Media og foredragsvirksomhet.....	8
<i>Rådgivende organ for forvaltningen</i>	8
Tiltak mot definerte risikoer med hensyn til måloppnåelse	10

Organisering

Bioteknologinemnda er et frittstående, rådgivende organ der medlemmene, nemndsleder og nestleder oppnevnes av Regjeringen. Bioteknologinemnda er hjemlet i Lov om framstilling og bruk av genmodifiserte organismer (genteknologiloven) og i Lov om humanmedisinsk bruk av bioteknologi m. m. (bioteknologiloven). Nemnda fastsetter selv sin forretningsorden.

Bioteknologinemnda består av 21 medlemmer. Fjorten av medlemmene er personlig oppnevnte, og syv er oppnevnte etter forslag fra organisasjoner. På nemndsmøtene stiller også observatører fra syv departementer.

Bioteknologinemnda er organisert som egen statsetat underlagt Helse- og omsorgsdepartementet i administrative spørsmål. Virksomheten i sekretariatet styres av nemndas prioriteringer.

Formål og mandat

Bioteknologinemndas overordnede formål er i henhold til St.meld.nr. 25 (1992-93) *Om mennesker og bioteknologi* å drøfte etiske og samfunnsmessige spørsmål i tilknytning til bioteknologisk virksomhet, samt informasjons- og debattskapende aktiviteter. Formålet er nærmere spesifisert i nemndas mandat, sist revidert 30. august 2000:

- Bioteknologinemnda er et rådgivende og frittstående organ for forvaltningen som særlig skal vurdere og drøfte prinsipielle eller generelle spørsmål knyttet til bioteknologi og genteknologi, herunder samfunnsmessige og etiske spørsmål.
- Bioteknologinemnda skal legge stor vekt på informasjons- og debattskapende aktiviteter ved å bidra til informasjon til publikum og bidra til kommunikasjon mellom offentlige myndigheter, fagfolk og interesseorganisasjoner.
- Bioteknologinemnda skal på begjæring eller av eget tiltak gi uttalelser i saker etter lov om medisinsk bruk av bioteknologi og lov om framstilling og bruk av genmodifiserte organismer, herunder forslag til endring i lov, forskrifter m.m. som har betydning for bioteknologi.
- Bioteknologinemnda skal gi uttalelser til norske myndigheter som angår Norges holdning til spørsmål vedrørende bioteknologi i internasjonale organer.
- Bioteknologinemnda skal belyse spørsmål som er særlig viktig i et Nord/Sør- perspektiv.
- Nemndas uttalelser er offentlige med mindre annet følger av lovbestemt taushetsplikt.

Sammensetning

Bioteknologinemnda

Bioteknologinemnda har i løpet av 2007 hatt følgende sammensetning:

Personlig oppnevnte medlemmer:

- *Lars Ødegård (leder)*
Generalsekretær, Norges Handikapforbund
- *Torleiv Ole Rognum (nestleder)*
Professor i rettsmedisin, Rettsmedisinsk institutt, Universitet i Oslo

- *Torunn Fiskerstrand* (oppnevnt 01.06.07)
Overlege, Senter for medisinsk Genetikk og Molekylærmedisin, Haukeland Sykehus
- *Kjetil Hindar*
Seniorforsker, Norsk institutt for naturforskning
- *Erling Johannes Husabø*
Professor ved Det juridiske fakultet, Universitet i Bergen
- *Rita Kolvik (død mars 07)*
Seksjonsoverlege, Fertilitetsseksjonen, Fylkessjukehuset i Haugesund
- *Siri Mathiesen*
Revisorleder, Teknologisk institutt
- *Randi Reinertsen*
Forsknings sjef, SINTEF Helse
- *Berge Solberg*
Førsteamanuensis, Institutt for sosialt arbeid og helsevitenskap, NTNU
- *Ulla Schmidt*
Dr. theol og forsker, Stiftelsen Kirkeforskning, KIFO
- *Arne Sunde* (oppnevnt 01.06.07)
Professor, St. Olavs Hospital
- *Even Søfteland*
Daglig leder, SalmoBreed AS
- *Lisbeth Tranebjærg*
Forskningsrådprofessor, Audiologisk afdeling, Bispebjerg Hospital, København
- *Odd Vangen*
Professor i husdyravl og –genetikk, Universitetet for miljø- og biovitenskap
- *Marte Rostvåg Ulltveit-Moe*
Redaktør, Ren Mat - magasin for økologi, mat og miljø

Medlemmer oppnevnte etter forslag fra organisasjoner:

- *Christina Abildgaard*
Avdelingsdirektør, Norges forskningsråd
- *Thor Amlie*
Daglig leder, Forum for Bioteknologi
- *Liv Arum*
Generalsekretær, Funksjonshemmedes Fellesorganisasjon
- *Aina Nilsen Bartmann*
Spesialrådgiver, Bondens Marked
- *Bjørn Erikson (trakk seg som medlem høsten 07)*
Yrkeshygieniker og seniorrådgiver, LO
- *Knut Hjelt*
Avdelingsleder, Fiskeri- og Havbruksnæringens Landsforening
- *Karl Georg Høyer*
Professor, Høgskolen i Oslo
- *Wenche Frølich*
Professor, Universitetet i Stavanger

Følgende departementer har observatører: Arbeids- og inkluderingsdepartementet, Miljøverndepartementet, Helse- og omsorgsdepartementet, Landbruks- og matdepartementet, Fiskeri- og kystdepartementet, Nærings- og handelsdepartementet og Kunnskapsdepartementet.

Observatørene stiller etter eget ønske, og oppmøtet varierer.

Sekretariat

Sekretariatet har i 2007 bestått av:

- Direktør Sissel Rogne
- Seniorrådgiver Ole Johan Borge (stedfortreder)
- Seniorrådgiver Casper Linnestad
- Seniorrådgiver Grethe S. Foss (fødselspermisjon til og med 31.03.07)
- Kontorsjef Ragnhild Klingenberg
- Seniorrådgiver Norunn Torheim (engasjement i 100 % stilling til og med 31.01.07, deretter engasjement i 60 %)

Økonomi og administrasjon

Periode	Pr. 31.05.07	Pr. 31.08.07	Pr. 31.12.07
Lønn og godtgj.	1 287 757	2 179 451	3 366 138
Arbeidsgiveravgift	187 179	316 275	488 771
Varer og tjenester	1 468 790	2 135 831	3 214 403
Sum forbruk	2 943 726	4 631 558	7 069 312
Budsjett	2 999 600	4 747 000	7 094 600

Bevilgningsregnskap 0712 Bioteknologinemnda	
Bevilgning. i henhold til Statsbudsjettet 2007	6 995 000
Overføring av ubrukte midler fra 2006	54 000
Kompensasjon for lønnsoppgjør	62 000
Refusjoner	55 322
Sum disponibelt	7 166 322
Regnskap 2007	7 069 312
Mindreforbruk	97 010

Bioteknologinemnda har i samarbeid med Senter for statlig økonomistyring implementert nytt lønnsystem (SAP).

Hovedprioriteringer for nemndas arbeid 2007

- Bioteknologinemnda skal være en sentral informasjonskilde for fagmiljøer og allmennheten
- Bioteknologinemnda skal drøfte etiske og samfunnsmessige spørsmål knyttet til bioteknologisk virksomhet
- Bioteknologinemnda skal være rådgivende organ for forvaltningen

Målene og hovedprioriteringene framgår av tildelingsbrevet fra Helse- og omsorgsdepartementet samt av nemndas virksomhetsplan for 2007.

Måloppnåelse

Informasjonskilde for fagmiljøer og allmennheten

Tidsskriftet Genialt

Bioteknologinemndas informasjonsblad *Genialt* utkom med fire nummer i 2007 og har et opplag på 9000. *Genialt* distribueres gratis til abonnenter i inn- og utland og hadde ved utgangen av året ca. 7500 abonnenter. *Genialt* publiseres i tillegg på Bioteknologinemndas nettside. En rekke tema innen bio- og genteknologi med vekt på de samfunnsmessige konsekvensene er omhandlet, slik som assistert befruktning, stamceller, genmodifiserte planter og gentester.

Møterapporter

Vi har utgitt rapporter fra følgende åpne møter som ble holdt i 2006:

- Sæddonasjon til lesbiske og enslige, åpen høring 23.november 2006
- Åpen høring om eggdonasjon, 8. november 2006
- Hvem snakker for barna? Åpen høring 6. september 2006
- Preimplantasjonsdiagnostikk og forskning på befruktete egg, 26. april 2006

Alle rapportene kan lastes ned fra vår nettside.

Temaark

I 2007 ble det utgitt fire ulike temaark. Temaene var gentesting av befruktete egg – PGD, assistert befruktning, arv og genetikk og genteknologi på naturfagrommet. Temaarkene er et ledd i å spre kunnskap til allmennheten om bioteknologi, og nemnda har med dette publisert seks av 16 planlagte temaark. Temaarkene er rettet mot lærere og elever i videregående skole, og fem er utviklet med støtte fra Norges forskningsråd.

Kursvirksomhet

Kurs for lærere

I samarbeid med Møre og Romsdal fylkeskommune arrangerte vi ett dags kurs for lærere både i Ålesund og Molde. Videre har vi i samarbeid med Finmark fylkeskommune holdt todagers lærerkurs i Lakselv. Totalt har 85 lærere deltatt på disse kursene. I samarbeid med Naturfagsenteret og Skolelaboratoriet i biologi ved Universitetet i Oslo arrangerte vi et todagers lærerkurs i etikk, samfunn og bioteknologi. 40 lærere deltok på dette kurset.

Sommerskole

I regi av Forskerfabrikken var Bioteknologinemnda medarrangør på sommerskolen til Oslo kommune. Temaet var: Fra DNA og protein til selvlysende bakterier og gentesting. 15 ungdommer deltok på kurset som varte en uke.

Helgekurs for ungdom

I regi av Forskerfabrikken var Bioteknologinemnda medarrangør på helgekurs for ungdom. Temaet var isolering av DNA og gentesting av storfamilie. 10 personer deltok på kurset.

Foredrag for Helse- og omsorgskomiteen og grupper på Stortinget

I forbindelse med endringen av bioteknologiloven har vi holdt foredrag for Helse- og omsorgskomiteen, Fremskrittspartiets stortingsgruppe og Venstres stortingsgruppe.

Forskningstorget

I forbindelse med Forskningsdagene 2007 var Bioteknologinemnda representert på Forskningstorget i Nysgjerrigpeltet i to dager. Temaet var polaråret og vi demonstrerte DNA-analyse av isbjørn.

Internett

De fleste henvendelsene skjer via vår nettside, www.bion.no. Vi arbeider kontinuerlig med å utvikle nettsiden. I år har vi lagt spesielt vekt på å utvide sider som er tilrettelagt for skoleelever og temasider. Dessuten har vi arbeidet med å få flere sider på nynorsk.

Utsending av publikasjoner

I 2007 mottok Bioteknologinemnda 1050 henvendelser vedrørende utsendelse av publikasjoner.. Mange av disse henvendelsene kommer fra skoleelever og lærere. Bioteknologinemnda er også nevnt som informasjonskilde i skolebøker.

Drøfte etiske og samfunnsmessige spørsmål knyttet til bioteknologisk virksomhet

Åpne møter

I løpet av året har vi avholdt tre åpne møter.

- *The stem cell challenge*
I samarbeid med Det norske stamcellesenteret arrangerte vi et stort møte om stamceller. Internasjonalt anerkjente forskere presenterte det nyeste innen forskning med hensyn på både adulte og embryonale stamceller, og diskuterte forventningene til stamcellefeltet i årene som kommer. 260 personer deltok på møtet.
- *Reproduksjonsturisme*
I samarbeid med Nasjonalt medisinsk museum arrangerte vi åpent møte om reproduksjonsturisme. Hensikten med møtet var å sette fokus på assistert befruktning av nordmenn i utlandet. Totalt deltok 100 personer på møtet.
- *Genmodifisert fôr til dyr*
Hensikten med møtet var å belyse ulike sider ved bruken av genmodifisert fôr med innspill

fra myndigheter og forvaltning, fôrprodusenter, landbruk, oppdrettsnæring og forbrukere. Totalt deltok 95 personer på møtet.

Planlagt møte om Gentesting i forskning i samarbeid med Den nasjonale forskningsetiske komité for medisin ble flyttet fra desember 07 til januar 08.

Media og foredragsvirksomhet

Bioteknologinemnda har i løpet av 2007 blitt nevnt i 160 unike artikler på dags- og ukepressen sine nettsider (flere av sakene er gjengitt i et stort antall ulike aviser). I tillegg kommer et ukjent antall avisoppslag som ikke også er publisert på nett. Bioteknologinemnda (medlemmer og sekretariat), har blitt intervjuet 15 ganger i radio og TV-program, og holdt 47 foredrag.

Rådgivende organ for forvaltningen

Bioteknologinemnda har avholdt syv ordinære nemndsmøter, hvorav møtet i august ble holdt i Lund i Sverige og gikk over to dager. Videre har vi hatt ett ekstraordinært telefonmøte i september.

I forbindelse med nemndsmøtene har vi avholdt seks internseminarer:

- Uthenting av sædceller
- Problemstillinger knyttet til bruk av donorsæd
- Tilbakeføring av ett embryo og dagens takstsystem
- Genetiske undersøkelser
- Re-analyse og lagrede DNA-prøver
- Genmodifisert raps og potet

Vi har avgitt 36 uttalelser:

- Genetisk re-analyse av lagrede DNA-prøver i klinisk sammenheng (17.12.07)
- Høring: Ny forskrift om klinisk utprøving av legemidler på mennesker (19.11.2007)
- In vitro-modning av ubefruktede egg ved assistert befruktning (14.11.07)
- Høring: Søknad EFSA/GMO/NL/2005/28 - genmodifisert insekt- og sprøytemiddelresistent maishybrid 1507 x 59122 ("Herculex XTRA") fra Pioneer Hi-Bred/Mycogen Seeds til import, prosessering, mat, fôr og dyrking (09.11.07)
- Høring: Søknad EFSA/GMO/NL/2007/38 - genmodifisert insekt- og sprøytemiddelresistent maishybrid MON 89034 x NK603 fra Monsanto til import, prosessering, mat og fôr (09.11.07)
- Høring: Søknad EFSA/GMO/NL/2007/37 - genmodifisert insektresistent maislinje MON 89034 fra Monsanto til import, prosessering, mat og fôr (09.11.07)
- Høring: Slutføring av søknad C/F95/12-02 – genmodifisert insektresistent maislinje MON810 (11.10.07)

- Høring: Slutføring av maislinje Bt-11 under direktiv 90/220/EF søknad C/GB/96/M4/1 og forordning (EF) nr. 258/97 (ny mat-forordningen) (11.10.07)
- Høring: Slutføring av søknad C/F95/12-07 – genmodifisert glufosinattolerant maislinje T25 (11.10.07)
- Høring - Søknad vedrørende genmodifisert maislinje Event 3272 (EFSA/GMO/UK/2006/34) til import, prosessering, mat og fôr (02.10.07)
- Vurdering av prediktive genetisk undersøkelser av barn for diabetes i forbindelse med Folkehelseinstituttets MIDIA-prosjekt (13.09.07)
- Re-analyse av lagrede DNA-prøver - diagnostikk (13.09.07)
- Høring - Forslag til endringer i strukturen på abortnemndene (12.09.07)
- Assistert befruktning til par der mannen har Klinefelters syndrom (11.09.07)
- Høring - Forslag til endringer i helsepersonelloven (forbud mot urettmessig tilegnelse av pasientopplysinger) (11.09.07)
- Høring - Felles ekteskapslov for likekjønnede og ulikekjønnede par (10.09.07)
- Høring: Søknad om genmodifisert soyalinje MON 89788 "RReady2Yield™" til import, prosessering, mat og fôr (04.09.07)
- Problemstillinger knyttet til bruk av donorsæd (10.07.07)
- Konkrete innspill ved ny virksomhets- og sykdomsgodkjenning for genetiske prediktive undersøkelser i klinikk (02.07.07)
- Høring av søknad EFSA/GMO/UK/2005/25 om omsetning av rapslinje T45 fra Bayer CropScience til import, prosessering, mat og fôr (29.06.07)
- Slutføring av søknad C/UK/94/M3/1 om genmodifisert soyalinje 40-3-2 "RoundupReady" til import og bruksområdene mat og fôr (29.06.07)
- Søknad EFSA/GMO/NL/2006/32 vedrørende godkjenning av genmodifisert maishybrid LY038 x MON810 fra firmaet Renessen Europe til bruksområdene mat, fôr, import og prosessering under EU-forordning 1829/2003 (25.06.07)
- Søknad EFSA/GMO/NL/2006/31 vedrørende godkjenning av genmodifisert høylysinmaislinje LY038 fra firmaet Renessen Europe til bruksområdene mat, fôr, import og prosessering under EU-forordning 1829/2003 (25.06.07)
- Pressemelding: Bioteknologinemnda er uenig i Helse- og omsorgsdepartementets tolkning av bioteknologiloven (22.06.07)
- Søknad EFSA/GMO/NL/2005/23 om genmodifisert maislinje 59122 (Herculex™ RW) til import, prosessering, mat, fôr og dyrking (30.05.2007)
- Reduksjon av antall flerlingesvangenskap etter assistert befruktning (29.05.07)
- Søknad C/NL/04/01 om omsetning av genmodifisert nelliklinje 123.8.12 Moonaqua™ fra Florigene (24.05.2007)
- Høring av søknad EFSA/GMO/CZ/2006/33 om genmodifisert maislinje MON 88017 x MON810 fra Monsanto (15.05.2007)
- Høring: Søknad vedrørende dyrking av genmodifisert maishybrid NK603 x MON810 i EU/EØS-området (11.04.07)

- Høring: Søknad vedrørende godkjenning av genmodifisert maislinje MON 88017 til bruksområdene mat, fôr og prosessering (11.04.07)
- Vurdering av metode for uthenting av spermier fra testikkel eller bitestikkel (23.03.07)
- Slutføring av genmodifisert, insektresistent maishybrid MON863 x MON810 sak C/DE/02/9 under direktiv 2001/18 (14.03.07)
- Høring: Utkast til forskrift gitt i medhold av forskningsetikkloven (12.03.07)
- Høring: Endring av bioteknologiloven for å tillate assistert befruktning til lesbiske par (01.02.07)
- Høring: Forslag til lov om bruk av levende biologisk materiale fra dyr ved medisinsk behandling av mennesker (xenotransplantasjon) (31.01.07)
- Innovasjon (31.01.07)

Tiltak mot definerte risikoer med hensyn til måloppnåelse

Et godt renommé er avgjørende for at nemndas mandat og mål skal kunne oppfylles. Vi har definert to av de viktigste trusler mot vårt renommé til å være: mangel på oppdatert faglig kompetanse og manglende evne til å belyse aktuelle saker på en hensiktsmessig måte. Vi har derfor jobbet bevisst med kompetanseheving gjennom hele året. Vi har avholdt seks intern seminarer og flere av seniorrådgiverne har vært på utenlandske konferanser og nasjonale seminarer. Videre har kontorsjefen gjennomført kurs på Bi innen fagområdene mål- og resultatstyring og samfunnsøkonomisk analyse.

Med hilsen

Sissel Rogne
direktør

Ragnhild Klingenberg
kontorsjef